

NOMES DE AVES DO SALNÉS: REVISIÓN E AMPLIACIÓN

Por: Cosme Damián Romay Cousido

Meloxo, 14. CP 36980 O Grove (Galicia). E-mail: cdromay@gmail.com

Tras a publicación de *Nomes tradicionais de aves do Salnés* no número 16 de *Aunios* (Romay, 2011), detectáronse varios erros e omisións na táboa de nomes vernáculos, que veñen ser solventados no presente artigo. Modifícase tamén o deseño da devandita táboa para facer máis doada a consulta.

Fornécense, ademais, nomes novos colleitados ao longo de 2011, pasando de 705 denominacións de aves a un total de 915, sen contar os vernáculos descoñecidos. Distínguense

347 denominacións únicas, isto é, nomes distintos para a mesma especie, independentemente da pronuncia, para un total de 119 especies ou grupos (xéneros/familias) de aves. Tamén o número de localidades con datos aumenta de 20 a 27, considerando aparte os datos de Moroi, ubicados realmente no concello de Catoira, fóra da comarca do Salnés. Esta mellora na cobertura débese en boa media ao bo traballo de Emilio Martínez Sabaris (quen realizou entrevistas no Carballo e forneceu datos de Portonovo) e Encarna González Rodiño e Gustavo Ferreiro Martínez (quen obtiveron vernáculos en Dorrón).

Os pormenores do proxecto de recollida de nomes tradicionais pódense consultar no mencionado artigo de *Aunios* 16.

De novo, o autor agradece aos lectores de *Aunios* o envío de máis nomes tradicionais de aves (e doutros animais), en calquera punto da comarca do Salnés, aos enderezos: atlas@sogsgo.org e cdromay@gmail.com.

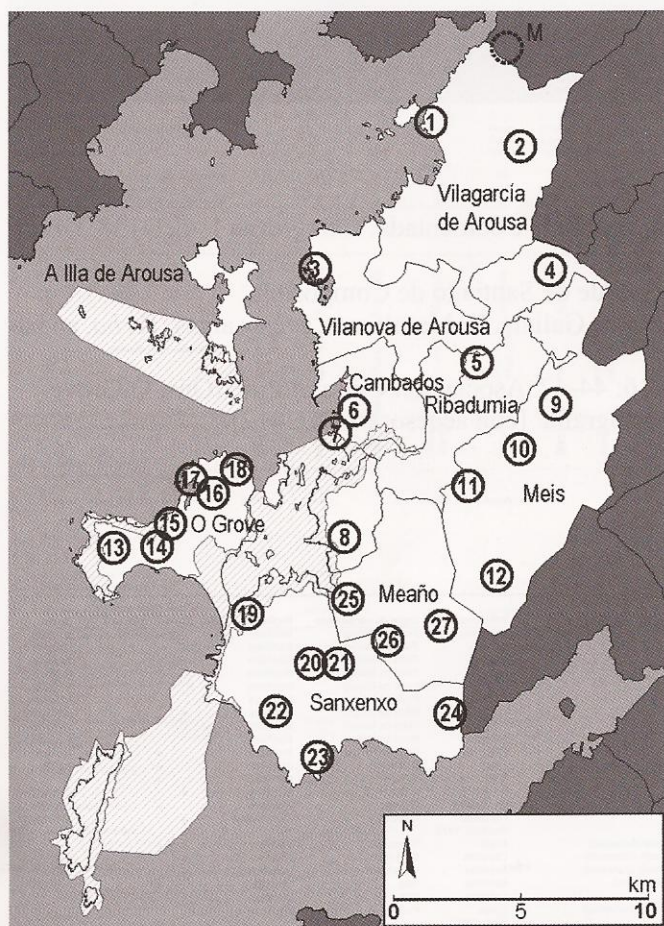

Figura 1. Puntos onde se recolleron nomes tradicionais de aves (2004-2011). 1. Carril (Vilagarcía de Arousa). 2. Castro Gudín (Vilagarcía de Arousa). 3. Vilanova (Vilanova de Arousa). 4. Baión (Vilanova de Arousa). 5. Ponte-Arnaldas (Ribadumia). 6. Santo Tomé (Cambados). 7. San Sadurniño (Cambados). 8. O Couto de Abaixo (Cambados). 9. San Vicente de Nogueira (Meis). 10. San Salvador (Meis). 11. Os Cruceiros (Meis). 12. Armenteira (Meis). 13. San Vicente (O Grove). 14. Balea (O Grove). 15. A Gandariña de Reboredo (O Grove). 16. Meloxo (O Grove). 17. Porto de Meloxo (O Grove). 18. O Grove (O Grove). 19. A Revolta (Sanxenxo). 20. O Carballo (Sanxenxo). 21. A Cachada (Sanxenxo). 22. Aios (Sanxenxo). 23. Portonovo (Sanxenxo). 24. Dorrón (Sanxenxo). 25. Dena (Mearño). 26. San Miguel de Lores (Mearño). 27. Axis (Mearño). M: Moroi (Catoira). O raio vertical corresponde ao Parque Nacional das Illas Atlánticas (arquipélago de Cortegada), e o diagonal ao Lugar de Importancia Comunitaria "Complejo Ons-O Grove". O sombreado gris escuro corresponde aos concellos doutras comarcas. O sombreado gris pálido ao mar. Cartografía: elaboración propia a partir de SITGA (2009).

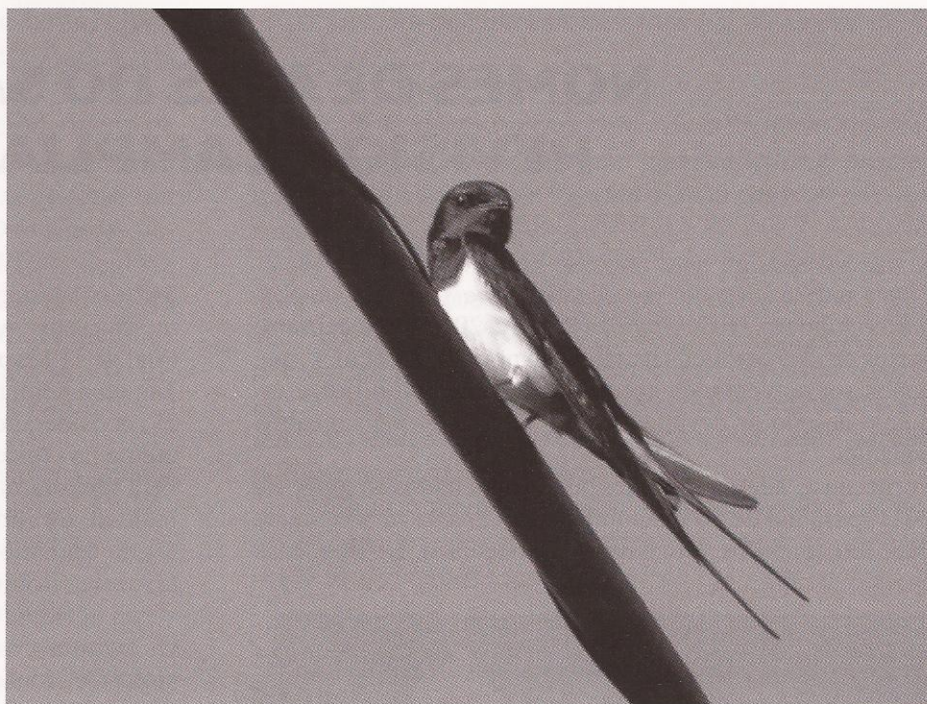
BUEU

Leña Verde

ZONA PEATONAL BANDA DO RÍO

Teléfono: 986 323 483

Figura 2. Andoriña (*Hirundo rustica*). Coñecida maioritariamente como *anduriña* no Salnés, esta especie forma parte do folclore rural galego.

Referencias

- Conde Teira, M. Á.** 1999. Nomes galegos para as aves ibéricas: lista completa e comentada. *Chioglossa* 1: 121-138. Grupo Naturalista Hábitat.
- Enríquez, M. C.** 1974. Léxico de O Grove. *Verba* 3: 1-168. Universidade de Santiago de Compostela.
- Ríos-Panisse, M. C.** 1983. Nomenclatura de la flora y fauna marítimas de Galicia. II. Mamíferos, aves y algas. *Verba*, anexo 19: 1-118. Universidade de Santiago de Compostela.
- Romay, C. D.** 2011. Nomes tradicionais de aves do Salnés. *Aunios* 16: 44-47. Asociación Cultural Pineiróns, O Grove.
- SITGA.** 2009. *Cartografía de Galicia*. URL: <http://sitga.xunta.es/cartografia/> [con acceso: 01/01/2012].

Táboa 1. Relación dos informantes do presente traballo.

Núm.	Localidade (concello)	Informante/fonte	Lugar de nacemento	Profesión	Década de nacemento						Notas
					20s	30s	40s	50s	60s	70s	
1	Carril (Vilagarcía de Arousa)	Ríos, 1983									
2	Castro Gudiñ (Vilagarcía de Arousa)	Anónimo	Castro Gudiñ	Labrego							
3	Vilanova (Vilanova de Arousa)	Anónimo	Castro Gudiñ	Labrego							
4	Baión (Vilanova de Arousa)	Ríos, 1983									
5	Ponte-Amelas (Ribadumia)	Anónimo	Baión	Hostaleiro							
6	Santo Tomé (Cambados)	Pepe	Ponte Amelas	Mestre							xubilado
7	San Sadurniño (Cambados)	Mon	Santo Tomé	Mestre							
8	O Couto de Abaixo (Cambados)	Ríos, 1983									
9	San Vicente de Nogueira (Meis)	Jesús	San Sadurniño	Manifeiro							xubilado
10	San Salvador (Meis)	José	San Sadurniño	Manifeiro							xubilado
11	Os Cruceiros (Meis)	Manuel	San Sadurniño	Manifeiro							xubilado
12	Armenteira (Meis)	Anónimo	O Couto de Abaixo	Labrego							xubilado
13	San Vicente (O Grove)	José	San Vicente de Nogueira	Párroco							xubilado
14	Balea (O Grove)	Anónimo	San Vicente de Nogueira	Non fornecida							
15	A Gandarilla de Reboredo (O Grove)	Anónimo	San Vicente de Nogueira	Hostaleiro							
16	Meixoso (O Grove)	Ramón	San Vicente de Nogueira	Mecánico							
17	Porto de Meixoso (O Grove)	Enriquez, 1974									
18	O Grove (O Grove)	Angel	A Revolta	Conducir bus							
19	A Revolta (Sanxenxo)	Casimiro	O Carballo	Labrego							xubilado
20	O Carballo (Sanxenxo)	Anónimo	A Cachada	Non fornecida							xubilado
21	A Cachada (Sanxenxo)	Anónimo	Aios	Labrego							xubilado
22	Aios (Sanxenxo)	Anónimo	Portonovo	Manifeiro							
23	Portonovo (Sanxenxo)	Ríos, 1983									
24	Dorrón (Sanxenxo)	Manuel	Dorrón	Non fornecida							xubilado
25	Dena (Meaño)	José	Dena	Carpinteiro							xubilado
26	San Miguel de Lores (Meaño)	Anónimo	San Miguel de Lores	Albani							xubilado
27	Axis (Meaño)	Victoriano	Axis	Hostaleiro							
M	Moroi (Catoira)	Felipe	Moroi	Manifeiro							xubilado
		Genucha	Moroi	Non fornecida							xubilado

Táboa 2. Nomes tradicionais de aves recollidos en diferentes concellos da comarca do Salnés (O Grove, Sanxenxo, Meis, Meaño, Cambados, Ribadumia, Vilanova de Arousa e Vilagarcía de Arousa). Claves empregadas: g, gu: gheada, como o h aspirado (similar ao h inglés en *hat*) ou, no Grove e zonas veciñas, similar á j castelá en *jarrón*; c, z: seseo, como a letra s; e: e pechado; e: e aberto; o: o pechado; o: o aberto. VD: vernáculo descoñecido.

[illegible]

<i>(Continuación)</i>																	
Núm.	Localidade (concello)	Família		Especie(s) / xénero(s)													
		Accipitriformes	Accipitriformes	Accipitriformes	Accipitriformes	Falconiformes	Falconiformes	Falconiformes	Rallidae	Rallidae	Rallidae	Rallidae	Rallidae	Rallidae	Rallidae	Rallidae	Rallidae
		Gabión	Miñoto	Asor/Gabión	(en xera)	Falco tinnunculus	Falco	Falco	Rallus aquaticus	Rallus	Oxyechus	Gallus	Gallus	Gallus	Gallus	Gallus	Gallus
1	Carril (Vilagarcía de Arousa)																Bilurico
2	Castro Gudín (Vilagarcía de Arousa)	Gabión	Miñoto														
3	Vilanova (Vilanova de Arousa)																
4	Baión (Vilanova de Arousa)		Miñoto														
5	Ponte-Arnelas (Ribadumia)		Miñoto														
6	Santo Tomé (Cambados)																
7	San Sadurniño (Cambados)																
8	O Couto de Abaixo (Cambados)																
9	San Vicente de Nogueira (Meis)																
10	San Salvador (Meis)																
11	Os Cruceiros (Meis)																
12	Armenteira (Meis)																
13	San Vicente (O Grove)																
14	Itaka (O Grove)																
15	A Gandarilla de Reboredo (O Grove)																
16	Meloso (O Grove)																
17	Porto de Meloso (O Grove)																
18	O Grove (O Grove)																
19	A Revolta (Sanxenxo)																
20	O Carballo (Sanxenxo)																
21	A Cachada (Sanxenxo)																
22	Alos (Sanxenxo)																
23	Portonovo (Sanxenxo)																
24	Dorrón (Sanxenxo)																
25	Dena (Meaño)																
26	San Miguel de Lores (Meaño)																
27	Asis (Meaño)																
M	Mora (Caboira)																
Total de nomes por especie		2	21	3	6	11	0	0	2	3	2	7	1	1	1	0	6
Total de nomes únicos (distintos) por especie		2	9	3	3	9	1	0	2	3	2	2	1	1	1	0	3
Total de nomes desduplicados		0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0

		Familia																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
		Sotopactidae																			Alcedidae	Alcedidae	Alcedidae	Columbidae	Columbidae	Columbidae	Columbidae	Pittidae	Cuculidae	Trogonidae																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
		Numenius	Colaptes auratus	Numenius	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	Sotopactidae	S

[illegible]